

APELACIONI SUD SJEDINJENIH  
AMERIČKIH DRŽAVA (11. područje)

Presuda od 6.V 1982.

Certain Underwriters at Lloyds' and Marine  
Insurance Companies Barber Blue Sea Line  
i Harrington & Company, Inc,  
solidarno odgovorni

"KLAUZULA HIMALAYA"

Kad brodar prihvati odgovornost prema teretnici "kao brodar" dok roba ne bude predana primatelju u luci iskrcaja, klauzula "Himalaya" iz teretnice primjenjuje se na brodarova poduzetnika terminala, koji "kao punomoćnik ili neovisni ugovaratelj" obavlja tu predaju za brodara - U tužbi zbog gubitka tereta, poduzetnik terminala može ograničiti svoju odgovornost po koletu prema Zakonu o prijevozu robe morem (COGSA)

Polovicom kolovoza 1978. Barber Blue Sea Line izdala je dvije čiste teretnice "ukrcano" za 45 kutija s kamerama i jednu kutiju s reklamnim materijalom za prijevoz dvama brodovima iz Yokohame u Miami. Primatelj u Miamiu bio je Photo America. Harrington & Comp, Inc, je punomoćnik Barber Bluea u Miamiu, zadužen za slaganje, uskladištenje i predaju tereta. Polovicom rujna stigla su oba broda u Miami. Harrington je o tome obavijestio primatelja, iskrcao teret s brodova i pohranio ga u skladište "B" unutar Luke Miami. U sljedećih deset dana Harrington je predao primatelju 32 od ukupno 46 kutija. Ostalih 14 kutija, u vrijednosti od 35.544,98 dinara, nije nikad prodano.

Tužitelj je kao osiguratelj isplatio primatelju punu vrijednost izgubljene robe, i zatim tužio tuženike za istu svotu.

Pred prvostepenim sudom sporno je bilo tumačenje klauzule o ograničenju odgovornosti iz teretnice, izdane za teret koji je nakon završenog prijevoza izgubljen u Luci Miami. Oba tuženika navode da se, prema Zakonu, ograničenje brodarove odgovornosti proteže i na Harringtona kao poduzetnika terminala i rukovatelja teretom, i to odredbom teretnice koja u pogledu ograničenja odgovornosti izjednačuje punomoćnika i neovisnog ugovaratelja s brodarom.

U pogledu obveze Barber Bluea ugovoru o prijevozu, sud je utvrdio: da se Barber Blue obvezao "kao brodar" predati robu primatelju u Miamiu, te da tu obvezu nije mogao ispuniti predajom robe Luci Miami, budući da ona nije operativno tijelo; da je Barber Blue ugovorio s Harringtonom da će ovaj obaviti sve potrebne radnje kako bi Barber Blue ispunio ugovor o prijevozu predajom robe primatelju; da je u vrijeme kad je teret izgubljen Harrington radio za Barber Bluea u svojstvu punomoćnika ("agent").

Uzimajući u obzir utvrđene činjenice i odredbe teretnice, prvostepeni je sud zaključio da u teretnici postoji jasna namjera da se ograničenje odgovornosti protegne i na Harringtona kao punomoćnika i neovisnog ugovaratelja, te da on smije ograničiti svoju odgovornost na 500 dolara po koletu, jednako kao brodar.

U svojoj su žalbi tužitelji-osiguratelji naveli da se ograničenjem odgovornosti prema Zakonu smiju koristiti samo osobe posebno naznačene u teretnici. To se u ovom slučaju ne bi odnosilo na Harringtona, budući da je on u trenutku gubitka robe radio kao poduzetnik terminala. Osim toga, da je on preuzeo robu u svojstvu punomoćnika Luke, te da u tom trenutku više nije bio punomoćnik ili neovisni ugovaratelj Barber Bluea prema teretnici, pa se ne može ni koristiti njegovim ograničenjem odgovornosti.

Sudska praksa nastala prema američkom Zakonu o prijevozu robe morem (COGSA) traži od klauzule kojom se ograničenje odgovornosti proteže i na brodarove punomoćnike i ugovaratelje, tzv. klauzule Himalaya, da bude "jasno sastavljena i ograničena na točno određene korisnike". To ipak ne znači da korisni-

ke treba poimenice navesti. Dovoljno je da klauzula sadrži izričitu namjeru stranaka da njeno djelovanje prošire na točno definirani krug lako utvrdljivih osoba. Kad se taj krug osoba naziva "punomoćnicima" ili "neovisnim ugovarateljima" jasno je da se to odnosi na sve osobe koje brodar angažira radi obavljanja dužnosti i radnji u okviru ugovora o prijevozu.

Žalitelji su, međjutim, u svojoj žalbi naveli da je u trenutku gubitka robe Harrington obavio sve dužnosti koje je preuzeo kao punomoćnik ili neovisni ugovaratelj za brodara, te da je bio dužan primatelju predati robu samostalno kao poduzetnik terminala, u kojem se slučaju odredbe teretnice nikako ne mogu odnositi na njega. Drugostepeni se sud nije složio s ovakvim tumačenjem Harringtonove dužnosti, nego je potvrdio stajalište prvostepenog suda prema kojemu je, na osnovi odredaba ugovora o prijevozu, Barber Blue, pa tako i Harrington, bio odgovoran za robu do utovara u primateljev kamion. Žalitelji nisu uspjeli dokazati da je prvotuženi Barber Blue mogao robu predati nekome drugome, npr. lučkim vlastima. Njihovu tvrdnju da je drugotuženi Harrington djelovao kao punomoćnik Luke drugostepeni je sud također odbacio, budući da se Harringtonov ugovorni odnos s Lukom proteže samo na korištenje lučkim postrojenjima i ubiranje pristojbi.

Uzimajući u obzir navedene činjenice, drugostepeni je sud utvrdio da se odredbe teretnice o ograničenju odgovornosti mogu protegnuti na drugotuženoga, te je u cijelosti potvrdio prvostepenu presudu.

(AMC 1982, 9, str.2638)